

2017-02-27
Fi2017/00971/B

Tillväxtverket	
Regelrådet	
Ank	2017-02-28
Dnr	RR 2017-44

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Bankenheten
Patrik Engberg
08 - 405 83 97

Katana 5/4

Promemorian Ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven

Remissinstanser

1. Sveriges Riksbank
2. Kammarrätten i Stockholm
3. Riksgäldskontoret
4. Finansinspektionen
5. Ekonomistyrningsverket
6. Konjunkturinstitutet
7. Konkurrensverket
8. Tillväxtverket
9. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)
10. Regelrådet
11. Finansbolagens Förening
12. Finansförbundet
13. Föreningen Svenskt Näringsliv
14. Företagarna
15. Landsorganisationen i Sverige (LO)
16. Sparbankernas Riksförbund
17. Svenska Bankföreningen
18. Svenska Fondhandlareföreningen
19. Sveriges advokatsamfund
20. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

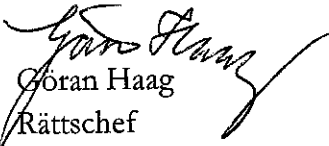
Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 10 april 2017**. Svaren bör lämnas både på papper och per e-post i Wordformat till fi.registrator@regeringskansliet.se. I e-postmeddelandets ärendemening bör anges att det är ett remissvar, remissinstansens namn samt diarienumret Fi2017/00971/B.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen i promemorian.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner eller beställas från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Göran Haag
Rättschef

Finansdepartementet

Finansmarknadsavdelningen

Ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven

Fi2017/00971/B

Februari 2017

Sammanfattning

I promemorian föreslås ändringar i lagen (2015:1016) om resolution (LOR).

Det föreslås att avgiftsuttaget till resolutionsreserven ökas genom ett förhöjt uttag av resolutionsavgiften samtidigt som målnivån för resolutionsavgiften tas bort och riskavgiften slopas. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget (i stället för 0,09 procent).

Det föreslås också ett antal redaktionella ändringar i LOR.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	4
2 Gällande rätt.....	11
2.1 Utgångspunkt.....	11
2.2 Resolutionsreserven.....	11
2.3 Målnivåer och resolutionsreservens behållning.....	12
2.4 Resolutionsavgiften	13
2.5 Riskavgiften.....	13
2.6 Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven	14
2.7 Tillkännagivandet från riksdagen	14
3 Ett förhöjt och kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften.....	15
4 Konsekvensanalys	16
5 Författningskommentar	18
Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	18

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2015:1016) om resolution
dels att 27 kap. 18, 19 och 21 §§ och rubriken närmast före 27 kap.
18 § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 21 kap. 25 och 30 §§,
23 kap. 7 och 8 §§, 27 kap. 2, 5, 10, 13, 15, 22, 23 och 25 §§ och 29 kap.
1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Innehållet i denna lag är uppdelat enligt följande.

AVDELNING III. RESOLUTION

10 kap. – Följder av ett beslut
om resolution för ägare och
ledning

11 kap. – Hinder mot exekutiva
åtgärder och rättshandlingar knut-
na till resolution

12 kap. – Resolutionsåtgärder

AVDELNING III. RESOLUTION

10 kap. – Följder av ett beslut
om resolution för ägare och
ledning

11 kap. – Hinder mot exekutiva
åtgärder och *vissa* rättshandlingar
knutna till resolution

12 kap. – Resolutionsåtgärder

5 kap.

1 §

För en motpart till ett företag
som avses i 1 kap. 1 § första
stycket, gäller 11 kap. 3–6 och
8 §§ beträffande ett beslut om en
krisavvärjande åtgärd eller en
händelse som har direkt koppling
till ett sådant beslut. Det som
anges om ett beslut om resolution
eller resolutionsåtgärder ska då
avse ett beslut om krisavvärjande
åtgärder.

För en motpart till ett företag
som avses i 1 kap. 1 § första
stycket gäller 11 kap. 3–7 §§
beträffande ett beslut om en
krisavvärjande åtgärd eller en
händelse som har direkt koppling
till ett sådant beslut. Det som
anges om ett beslut om resolution
eller resolutionsåtgärder ska då
avse ett beslut om krisavvärjande
åtgärder.

12 kap.

1 §

När ett företag har försatts i resolution, får Riksgäldskontoret använda
sig av följande resolutionsåtgärder:

1. Vidta åtgärder som anges i
10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11
och 12 §§, 14 kap. 2–5 §§, 16 kap.
1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§,

1. Vidta åtgärder som anges i
10 kap. 2 §, 13 kap. 1, 2, 7, 8, 11
och 12 §§, 14 kap. 2–4 §§, 16 kap.
1, 3 och 4 §§, 17 kap. 7 och 9 §§,

18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §. 18 kap. 8 och 10 §§, 19 kap. 7 och 9 §§, 20 kap. 1 och 4 §§, 21 kap. 16 och 18 §§ samt 28 kap. 2 §.

2. Tillämpa följande resolutionsverktyg:

- a) försäljningsverktyget enligt 17 kap.,
- b) broinstitutswerktyget enligt 18 kap.,
- c) avskiljandeverktyget enligt 19 kap., eller
- d) skuldnedskrivningsverktyget enligt 21 kap.

3. Tillsätta en särskild förvaltare enligt 15 kap. 1 §.

Dessutom får regeringen använda något av de statliga stabiliseringsverktygen under de förutsättningar som anges i 22 kap.

21 kap.

25 §

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Om en konvertering av skulder leder till ett förvärv som kräver tillstånd för bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse, ska Finansinspektionen handlägga tillståndsärendet skyndsamt. Detsamma gäller om en konvertering innebär att tillstånd krävs enligt 7 kap. 12 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 7 kap. 13 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

30 §

Om Riksgäldskontoret beslutar att undanta kvalificerade skulder, får myndigheten använda medel från resolutionsreserven eller alternativa finansieringskällor enligt vad som anges i 27 kap. 1 och 6 §§, om det behövs för att absorbera förluster i eller ge kapitaltillskott till företaget i resolution. Det får dock bara göras om innehavare av aktier eller andra äganderättsinstrument eller innehavare av relevanta kapitalinstrument eller kvalificerade skulder, genom nedskrivning, konvertering eller på annat sätt, har absorberat förluster i eller bidragit till kapitaliseringen av företaget med ett belopp som minst motsvarar

1. 8 procent av totala skulder och eget kapital i företaget i resolution baserat på värderingen enligt 7 kap., eller

2. 20 procent av det berörda företagens riskvägda tillgångar, baserat på värderingen enligt 7 kap.

Alternativet i första stycket 2 får användas bara om

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst 3 procent av de totala

1. åtta procent av totala skulder och eget kapital i företaget i resolution baserat på värderingen enligt 7 kap., eller

1. resolutionsreserven har tillgång till ett belopp som anskaffats genom resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § motsvarande minst tre procent av de

garanterade insättningarna, och garanterade insättningarna, och
2. det berörda företagens konsoliderade tillgångar är mindre än motsvarande 900 miljarder euro.

23 kap.

7 §

Om det är nödvändigt för att säkerställa att de garanterade insättningarna är tillgängliga för insättarna, får Riksgäldskontoret trots 3–5 §§

1. överföra garanterade insättningar som omfattas av ett arrangemang som avses i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra andra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av samma arrangemang,

2. överföra tillgångar eller förpliktelser som omfattas av ett arrangemang som anges i 1 § 1–5 utan att samtidigt överföra garanterade insättningar som omfattas av samma arrangemang, eller

3. upphäva eller ändra villkor som rör sådana tillgångar eller förpliktelser.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–8 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

Riksgäldskontoret får utöva de befogenheter som anges i 11 kap. 3–7 §§ och 13 kap. 2–17 §§ trots bestämmelserna i 3–6 §§.

8 §

Om det av en värdering enligt 7 kap. 11 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellanskillnaden.

Om Riksgäldskontoret har använt skuldnedskrivningsverktyget tillsammans med något annat resolutionsverktyg, har ägare och borgenärer endast rätt till ersättning till följd av myndighetens användning av skuldnedskrivningsverktyget.

Om det av en värdering enligt 7 kap. 10 § framgår att det ekonomiska utfallet för någon ägare, borgenär eller för insättningsgarantisystemet har blivit sämre än vad det hade blivit om företaget i stället hade avvecklats genom konkurs eller likvidation, har en sådan ägare eller borgenär eller insättningsgarantisystemet rätt till ersättning ur resolutionsreserven för mellanskillnaden.

27 kap.

2 §

För att finansiera de åtgärder som anges i 1 § ska en resolutionsreserv upprättas.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 5.

Resolutionsreserven ska utgöras av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 5 § första stycket 4.

5 §¹

Till resolutionsreserven ska det föras

1. resolutionsavgifter enligt 13 §,
2. tilläggsavgifter enligt 16 §,
3. riskavgifter enligt 18 §,
4. dröjsmålsränta enligt 21 och 22 §§ samt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och
5. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 5 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

3. dröjsmålsränta enligt artikel 13.4 i förordningen om resolutionsavgifter, och

4. tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt denna lag och finansierats med medel ur resolutionsreserven.

Om kostnaderna för en koncernresolution enligt en överenskommen koncernresolutionsordning fördelas mellan flera länders finansieringsarrangemang, ska intäkter enligt första stycket 4 fördelas mellan resolutionsreserven och de utländska finansieringsarrangemangen i enlighet med bidragen till finansieringen.

10 §

Riksgäldskontoret får, efter regeringens tillåtelse, låna ut medel ur resolutionsreserven till ett annat finansieringsarrangemang inom EES. Sådana lån får lämnas endast om villkoren i artikel 106.1 i kris-
hanteringsdirektivet är uppfyllda.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 5 § första stycket 5.

Vid beslut enligt denna paragraf ska förfarandet i 1 kap. 3 § andra stycket och 5 § andra stycket följas.

Resolutionsreservens fordran på ett annat finansieringsarrangemang inom EES är en sådan tillgång som avses i 5 § första stycket 4.

Vid beslut enligt denna paragraf ska förfarandet i 1 kap. 3 § andra stycket och 5 § andra stycket följas.

13 §²

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,09 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

Avgiftsskyldiga ska betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget).

¹ Ändringen innebär bl.a. att "riskavgifter enligt 18 §" tas bort ur förteckningen i första stycket.

² Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket tas bort.

Om inte annat följer av tredje stycket fastställs den resolutionsavgift som en avgiftsskyldig ska betala i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter.

Det som i artiklarna 4.1, 6-9, 12.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 17.2 i förordningen om resolutionsavgifter anges om metoden för riskjustering av resolutionsavgift och om uppgiftsskyldighet, ska inte tillämpas för EES-filialer och värdepappersbolag som omfattas av definitionen i artikel 96.1 a eller b i tillsynsförordningen eller som bedriver verksamhet nr 8 i avsnitt A i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, men som inte bedriver verksamheterna nr 3 eller 6 i samma avsnitt i den bilagan. För en sådan avgiftsskyldig ska riskjustering av resolutionsavgift ske i enlighet med de kriterier som anges i artikel 103.7 i krishanteringsdirektivet och föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 1 § 8.

Resolutionsavgift ska betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

15 §

Om behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger 0,67 procent av de garanterade insättningarna, ska resolutionsavgiften höjas, om det är nödvändigt för att återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av de garanterade insättningarna inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna.

Den höjda avgiften ska bestämmas till en procentandel av avgiftsunderlaget som medför att summan av alla avgiftsskyldigas resolutionsavgifter uppgår till ett belopp som beräknas vara tillräckligt för att inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna återställa behållningen i resolutionsreserven till 1 procent av de garanterade insättningarna.

Om behållningen i resolutionsreserven under den tidsperiod som avses i andra stycket minskar ytterligare på grund av ytterligare utbetalningar ur resolutionsreserven, ska en ny sexårsperiod för beräkning av höjd grundavgift börja löpa.

Om behållningen i resolutionsreserven vid utgången av det år avgiften avser understiger 0,67 procent av de garanterade insättningarna, ska resolutionsavgiften höjas, om det är nödvändigt för att återställa behållningen i resolutionsreserven till *en* procent av de garanterade insättningarna inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna.

Den höjda avgiften ska bestämmas till en procentandel av avgiftsunderlaget som medför att summan av alla avgiftsskyldigas resolutionsavgifter uppgår till ett belopp som beräknas vara tillräckligt för att inom sex år från den tidpunkt behållningen först understeg 0,67 procent av de garanterade insättningarna återställa behållningen i resolutionsreserven till *en* procent av de garanterade insättningarna.

22 §³

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift, tilläggsavgift och riskavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska tas ut på riskavgift som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

Riksgäldskontoret beslutar om resolutionsavgift och tilläggsavgift för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

23 §

Om det finns särskilda skäl, får Riksgäldskontoret sätta ned resolutionsavgiften eller riskavgiften.

Riksgäldskontoret får bevilja anstånd med betalning av tilläggsavgift enligt 16 §, om det finns särskilda skäl med hänsyn till företagets finansiella ställning. Anståndet får beviljas för en tid av högst sex månader. På ansökan av företaget får denna tid förlängas.

25 §

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift, tilläggsavgift eller riskavgift får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Riksgäldskontorets beslut att ta ut resolutionsavgift eller tilläggsavgift får verkställas, om avgiften är obetald trots att den skulle ha betalats. Verkställighet får ske även om avgiftsbeslutet har överklagats. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

³ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

29 kap.

1 §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka kvalificerade skulder som är medräkningsbara vid beräkningen av om minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 1 § är uppfyllt,

2. vilka kriterier som ska ligga till grund för ett beslut om storleken på minimikravet på nedskrivningsbara skulder enligt 4 kap. 3 §,

3. vilken information om nedskrivningsbara skulder ett företag ska lämna till Riksgäldskontoret och när den ska lämnas,

4. undantag enligt 5 kap. 3 § från skyldigheten i 5 kap. 2 § om att ta in vissa villkor i avtalen för sina skulder,

5. vilka företag som ska upprätta register som avses i 5 kap. 5 §, vad registren ska innehålla och när företagen ska ge in register för olika typer av avtal,

6. vad en omstruktureringsplan enligt 21 kap. 5 § ska innehålla,

7. hur storleken på de skulder som är hänförliga till derivat enligt 21 kap. 17 § ska beräknas,

8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket *samt riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas enligt 18 § samma kapitel,*

8. metoden för riskjustering av resolutionsavgift enligt 27 kap. 13 § tredje stycket,

9. vilka uppgifter en avgiftsskyldig ska lämna till Riksgäldskontoret enligt 27 kap. 20 §, och

10. vilka upplysningar ett institut eller något annat koncernföretag ska lämna till Riksgäldskontoret för dess verksamhet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

⁴ Ändringen innebär att ”samt riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas enligt 18 § samma kapitel” tas bort ur förteckningen.

2 Gällande rätt

2.1 Utgångspunkt

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (krishanteringsdirektivet) har huvudsakligen genomförts genom LOR (se prop. 2015/16:5).

Regelverket om krishantering innebär i korthet att Riksgäldskontoret får ta kontroll över ett företag i kris i syfte att rekonstruera eller avveckla verksamheten, om det behövs för att värna den finansiella stabiliteten (s.k. resolution).

2.2 Resolutionsreserven

Resolutionsreserven utgörs av medel på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret och andra tillgångar som anges i 27 kap. 5 § första stycket 5 LOR (se 27 kap. 2 § andra stycket LOR). I och med att resolutionsreserven utgörs av medel på ett konto i Riksgäldskontoret påverkar avgiftsuttaget till resolutionsreserven det finansiella sparandet. Till resolutionsreserven har, tillsammans med stabilitetsfonden, kopplats en kreditram, som för 2017 uppgår till 150 miljarder kronor.

Resolutionsreserven ska finansiera de åtgärder i resolution som framgår av 27 kap. 1, 4 och 10 §§ LOR.

Bestämmelserna i 27 kap. LOR innebär att kostnader för de aktuella åtgärderna i resolution som utgångspunkt ska bäras av

- medel och tillgångar som förs till resolutionsreserven genom
 - en engångsöverföring från stabilitetsfonden (se artikel 100.6 andra stycket i krishanteringsdirektivet och prop. 2015/16:5 s. 633 f.),
 - resolutionsavgifter enligt 27 kap. 13 och 15 §§ LOR,
 - riskavgifter enligt 27 kap. 18 § LOR,
 - dröjsmålsräntor enligt 27 kap. 21 och 22 § LOR samt artikel 13.4 i Europeiska kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63 av den 21 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU avseende förhandsbidrag till finansieringsarrangemang för resolution (förordningen om resolutionsavgifter),
 - tillgångar, återbetalningar, ersättning, ränta eller annan kompensation som Riksgäldskontoret får avseende åtgärder som vidtagits enligt LOR och finansierats med medel ur resolutionsreserven (se 27 kap. 5 § första stycket 5 LOR),
- lån enligt 27 kap. 6–9 §§ LOR, om medlen och tillgångarna i resolutionsreserven inte är tillräckliga, samt
- tilläggsavgifter enligt 27 kap. 16 § LOR, om det uppstår ett underskott i resolutionsreserven.

Av avsnitt 2.6 framgår vissa begränsningar i användningen av resolutionsreserven i fråga om medel som förts till resolutionsreserven genom överföringen från stabilitetsfonden och riskavgiften.

2.3 Målnivåer och resolutionsreservens behållning

Av krishanteringsdirektivet framgår att behållningen i finansieringsarrangemanget för resolution senast den 31 december 2024 ska uppgå till minst en procent av de garanterade insättningarna. Krishanteringsdirektivets minimimålnivå ska som utgångspunkt uppnås genom ett avgiftsuttag. Om behållningen i finansieringsarrangemanget för resolution underskrider krishanteringsdirektivets minimimålnivå efter det att minimimålnivån första gången har uppnåtts, ska avgiftsuttaget återupptas till dess att den uppnås på nytt. Underskrids minimimålnivån med vissa tröskelvärden, ska avgiftsuttaget dessutom utformas så att krishanteringsdirektivets minimimålnivå uppnås inom viss tid (se artiklarna 102 och 103 i krishanteringsdirektivet).

Den svenska avgiftsmodellen har utformats med utgångspunkt i att det är tillåtet med ett avgiftsuttag som går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå krishanteringsdirektivets minimimålnivå inom den tid som direktivet föreskriver (se artiklarna 1 och 102 i krishanteringsdirektivet samt prop. 2015/16:5 s. 636–647 och 651 f.). Avgiftsuttaget till resolutionsreserven består som utgångspunkt av två avgifter som löpande betalas av företagen (resolutionsavgiften eller riskavgiften). Växlingen mellan resolutionsavgiften och riskavgiften sker när behållningen i resolutionsreserven överstiger tre procent av de garanterade insättningarna. Det innebär att avgiftsuttaget till resolutionsreserven är kontinuerligt, dvs. att avgiftsuttaget inte upphör när resolutionsreserven har uppnått en viss behållning.

Den svenska avgiftsmodellen har dessutom utformats med utgångspunkt i att krishanteringsdirektivets minimimålnivå kommer att uppnås redan under avgiftsåret 2016. Detta har möjliggjorts genom överföringen från stabilitetsfonden. Om behållningen i resolutionsreserven underskrider målnivån för resolutionsavgiften, ska uttaget av resolutionsavgiften återupptas till dess att målnivån för resolutionsavgiften uppnås på nytt. Underskrids krishanteringsdirektivets minimimålnivå med vissa tröskelvärden, ska resolutionsavgiften dessutom utformas så att krishanteringsdirektivets minimimålnivå – inte målnivån för resolutionsavgiften – uppnås inom viss tid (se 27 kap. 15 § LOR).

Den svenska avgiftsmodellen vilar på förutsättningen att avgiftsuttaget dels ska finansiera kostnader för vissa åtgärder i resolution, dels ska ge företagen incitament att minska risktagandet. Till det kommer att avgiftsuttaget till resolutionsreserven ska utformas så att det s.k. skuldnedskrivningsverktyget ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt (se prop. 2015/16:5 s. 636–647 och 651 f.).

Vid årsskiftet 2016/2017 hade ett belopp som motsvarar cirka 1,5 procent av de garanterade insättningarna överförts till resolutionsreserven. Det kan antas att målnivån för resolutionsavgiften kommer att uppnås vid

årsskiftet 2020/2021. Det innebär att riskavgiften enligt gällande rätt skulle komma att tas ut första gången för avgiftsåret 2021.

2.4 Resolutionsavgiften

Målnivån för resolutionsavgiften ska som utgångspunkt uppnås med (årliga) resolutionsavgifter. Avgiftsskyldiga till resolutionsavgiften är institut – dvs. kreditinstitut och värdepappersbolag – och EES-filialer med tillstånd att bedriva verksamhet i Sverige (se 27 kap. 12 § LOR).

Enligt 27 kap. 13 § LOR ska de sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år (avgiftsår) uppgå till 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget. Som utgångspunkt är avgiftsunderlaget den avgiftsskyldiges skulder två år före avgiftsåret (se 27 kap. 14 § LOR och artiklarna 4 och 14 i förordningen om resolutionsavgifter).

Resolutionsavgiften för banker och andra kreditinstitut samt vissa värdepappersbolag fastställs i enlighet med förordningen om resolutionsavgifter (se 27 kap. 13 och 14 §§ LOR). Den gör skillnad mellan större och mindre företag (se artikel 10 i förordningen om resolutionsavgifter). Det innebär som utgångspunkt att större företag betalar en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till företagets riskprofil. Mindre företag betalar som utgångspunkt en resolutionsavgift som fastställs på schablonmässiga grunder.

Resolutionsavgiften för vissa värdepappersbolag och EES-filialer med tillstånd att bedriva verksamhet framgår av 27 kap. 13 § och 29 kap. 1 § 8 LOR, 22 § förordningen (2015:1034) om resolution samt 4 kap. 1 och 2 §§ Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2015:2) om resolution.

De sammanlagda resolutionsavgifterna uppgår till cirka 7 miljarder kronor för avgiftsåret 2017. Den samlade avgiftsördan bärs i huvudsak av de företag som betalar en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till företagets riskprofil. För de företag som betalar en resolutionsavgift som fastställs på schablonmässiga grunder uppgår de totala resolutionsavgifterna för avgiftsåret 2017 till cirka 7 miljoner kronor.

2.5 Riskavgiften

När behållningen i resolutionsreserven överstiger målnivån för resolutionsavgiften, ska enligt gällande rätt i stället en riskavgift tas ut. Riskavgiften ska för varje avgiftsskyldig spegla den förväntade kostnad som kan komma att belasta resolutionsreserven avseende den avgiftsskyldige. Riskavgiften får sättas till noll om sannolikheten att en avgiftsskyldig kommer att försättas i resolution är mycket låg (se 27 kap. 18 § LOR).

Det har förutsatts att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (Riksgäldskontoret) ska meddela föreskrifter om riskavgiftens storlek och hur den ska bestämmas (se 29 kap. 1 § 8 LOR).

Till skillnad från resolutionsavgiften, har riskavgiften ingen motsvarighet i krishanteringsdirektivet.

2.6 Vissa begränsningar av användningen av resolutionsreserven

Regelverket om krishantering vilar på förutsättningen att det är aktieägare och långivare som ska bära förlusterna vid resolution. Det innebär att skuldnedskrivningsverktyget är ett centralt verktyg i resolution. Tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget innebär att företagets skulder – dels efterställda skulder som ingår i kapitalbasen vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen), dels s.k. kvalificerade skulder – skrivs ned eller konverteras till eget kapital (aktier).

Vissa kvalificerade skulder kan undantas från tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget (se 21 kap. 27–34 §§ LOR). Det ska ses mot bakgrund av att de kreditgivare som träffas av skuldnedskrivningsverktyget i stor utsträckning kommer att vara andra företag som omfattas av LOR (se prop. 2015/16:5 s. 585–596).

I vissa fall får medel från resolutionsreserven användas för att kompensera för kvalificerade skulder som har undantagits från tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget (se 21 kap. 30–33 §§ och 27 kap. 1 § första stycket 6 LOR). Som utgångspunkt gäller att sådana bidrag från resolutionsreserven får finansieras bara av medel som har förts till resolutionsreserven genom resolutionsavgiften, tilläggsavgiften (under viss tid) och vissa lån (se 21 kap. 32 § LOR) eller resolutionsavgiften och vissa lån (se 21 kap. 33 § LOR). Det innebär att bidragen inte får finansieras av medel som har förts till resolutionsreserven genom överföringen från stabilitetsfonden eller riskavgiften (se prop. 2015/16:5 s. 642 och 651 f.). Till det kommer att tillämpning av 21 kap. 30 § första stycket 2 LOR förutsätter att resolutionsreserven har tillgång till medel som har förts till resolutionsreserven genom resolutionsavgiften – inte överföringen från stabilitetsfonden eller riskavgiften – motsvarande minst tre procent av de totala garanterade insättningarna (se 21 kap. 30 § andra stycket 1 LOR och prop. 2015/16:5 s. 642 och 651 f.).

2.7 Tillkännagivandet från riksdagen

Vid riksdagsbehandlingen av regelverket om krishantering föreslog Finansutskottet att riksdagen skulle godta regeringens lagförslag samt att riksdagen skulle ställa sig bakom det som utskottet anfört om riskavgifter och i huvudsak tillkännage följande för regeringen. Regeringen ska utreda hur bestämmelserna om riskavgifter i LOR kan utformas så att kriterierna för hur riskavgifterna ska fastställas blir tydligare reglerade i LOR, och därefter återkomma till riksdagen under 2017 med förslag på ändringar i LOR (se bet. 2015/16:FiU17 s. 60 f.). Riksdagen biföll Finansutskottets förslag till riksdagsbeslut (se rskr. 2015/16:117).

3 Ett förhöjt och kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften

Förslag: De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget.

Riskavgiften slopas och målnivån för resolutionsavgiften tas bort.

Förslaget ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Skälen för förslaget

Ett kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften

Den svenska avgiftsmodellen bygger enligt gällande rätt på ett kontinuerligt avgiftsuttag till resolutionsreserven. Det innebär att avgiftsuttaget inte upphör när resolutionsreserven har uppnått en viss behållning. Vid målnivån för resolutionsavgiften ska enligt gällande rätt en avgiftsväxling ske mellan resolutionsavgiften och riskavgiften. Frågan är om den tänkta avgiftsväxlingen mellan resolutionsavgiften och riskavgiften är motiverad.

Det har enligt gällande rätt förutsatts att riskavgiften ska vara riskbaserad (se prop. 2015/16:5 s. 642). I det ligger att riskavgiften dels ska spegla den förväntade kostnad som kan komma att belasta resolutionsreserven avseende den avgiftsskyldige, dels får sättas till noll om sannolikheten att en avgiftsskyldig kommer att försättas i resolution är mycket låg.

Som utgångspunkt gäller att resolutionsavgiften enligt gällande rätt bestäms i förhållande till företagets riskprofil, dvs. den är redan i dag riskbaserad. Det innebär i huvudsak att syftet med den tänkta riskavgiften tillgodoses genom resolutionsavgiften. Med den utgångspunkten framstår den tänkta avgiftsväxlingen mellan resolutionsavgiften och riskavgiften som en omväg i förhållande till den närmast till hands liggande lösningen, dvs. ett kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften.

Till det kommer att det är rimligt att alla företag kontinuerligt bidrar till resolutionsreserven, eftersom alla företag som utgångspunkt drar nytta av den förstärkning av stabiliteten på finansmarknaden som en stor resolutionsreserv bidrar till. Det gäller oavsett om de kommer att försättas i resolution eller inte vid en kris (se t.ex. prop. 2015/16:5 s. 642).

Även konkurrensskäl talar för ett kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften, eftersom nya företag – dvs. företag som träder in på den svenska marknaden i ett senare skede – i annat fall skulle kunna dra nytta av resolutionsreserven utan att behöva bidra till den i samma utsträckning som redan verksamma företag.

Mot den bakgrunden bör riskavgiften slopas och ersättas av ett kontinuerligt uttag av resolutionsavgiften. Det innebär att målnivån för resolutionsavgiften tas bort.

Ett förhöjt uttag av resolutionsavgiften

De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år uppgår enligt gällande rätt till 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget. Det motsvarar cirka

7 miljarder kronor för avgiftsåret 2017. En utgångspunkt är att det totala avgiftsunderlaget beräknas öka med cirka 4 procent per år.

Den 2 januari 2017 genomfördes gränsöverskridande fusioner mellan Nordea Bank AB och dess dotterbanker i Danmark, Finland och Norge. Filialiseringen av Nordea Bank AB – och den ökning av balansomslutningen (avgiftsunderlaget) som den leder till – innebär att de sammanlagda resolutionsavgifterna kan beräknas öka med cirka 2 miljarder kronor per år, dock först fr.o.m. avgiftsåret 2019 (se avsnitt 2.4).

Frågan är om avgiftsnivån bör ökas utöver den ökning som filialiseringen av Nordea Bank AB leder till.

Regelverken om kapitaltäckning och krishantering samspelar. Väl utformade kapitaltäckningskrav minskar risken för att en bank hamnar i kris. Om en bank ändå gör det ska banken kunna återkapitaliseras genom tillämpning av skuldnedskrivningsverktyget i resolution. Det förutsätter i sin tur dels att det finns tillräckligt med skulder som skuldnedskrivningsverktyget kan tillämpas på, dels att det finns en tillräckligt stor resolutionsreserv så att skuldnedskrivningsverktyget kan tillämpas på ett ändamålsenligt sätt (se avsnitt 2.6).

Det innebär att en stark resolutionsreserv är en förutsättning för ett trovärdigt regelverk om krishantering. Finanskriser är mycket kostsamma. I förhållande till den svenska ekonomin har Sverige en stor, koncentrerad och växande banksektor. Det gäller även i ett internationellt perspektiv. En koncentrerad banksektor – de fyra storbankernas marknadsandelar motsvarar cirka 80 procent av kreditmarknaden – ökar smitto- och systemriskerna vid finansiell stress. Den svenska banksektorn verkar dessutom inom ett litet valutaområde, vilket innebär att extra stora reserver kan krävas för att motverka finansiella stabilitetsrisker. Därutöver har den svenska banksektorn en stor andel marknadsfinansiering. Det innebär sammanfattningsvis att det finns behov av en större resolutionsreserv än i dag.

Banksektorn gör stora vinster och det är i goda tider som risker för den finansiella stabiliteten – t.ex. genom ökad skuldsättning och stigande tillgångspriser – byggs upp.

Mot den bakgrunden bör avgiftsuttaget till resolutionsreserven ökas, så att de sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år uppgår till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget (i stället för 0,09 procent). Det innebär att resolutionsavgiften kan beräknas öka med cirka 3 miljarder kronor fr.o.m. avgiftsåret 2018.

I kraftträdande

Förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2018.

4 Konsekvensanalys

Samhällsekonomiska effekter

En finanskris tar omfattande resurser från såväl offentlig som privat sektor i anspråk. Samtidigt är resursåtgången mycket oförutsägbar. Det inne-

bär att det är av största vikt att risken för en finanskris minskas. Förslaget – och den ökning av resolutionsreserven som det medför – bidrar till en förstärkning av stabiliteten på finansmarknaden, eftersom resurserna för att hantera en finanskris förstärks. Den förstärkta stabiliteten på finansmarknaden leder i sin tur till att statens verksamhet blir mer förutsägbar och att statsapparaten fungerar bättre i en finanskris (se prop. 2015/16:5 s. 763). Det kommer staten och företagen till godo.

Effekter för företagen

Cirka 180 företag träffas av resolutionsavgiften. Av dessa träffas cirka 45 företag av en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till företagets riskprofil och cirka 135 företag av en resolutionsavgift som fastställs på schablonmässiga grunder. Den samlade avgiftsbördan bärs i huvudsak av de företag som betalar en resolutionsavgift som bestäms i förhållande till respektive företags riskprofil. I förhållande till den tänkta riskavgiften innebär det att förslaget om ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven träffar alla företag. Samtidigt ligger det i resolutionsavgiftens konstruktion att ett företags storlek beaktas vid fastställandet av storleken av resolutionsavgiften och att den är relativt sett lägre för mindre företag än för större företag.

Om medlen i resolutionsreserven inte är tillräckliga, får resolutionsreserven ta upp lån, i första hand i Riksgäldskontoret. Kostnaderna för sådana lån ska dock täckas genom tilläggsavgifter från företagen som syftar till att återställa en positiv behållning i resolutionsreserven. Med förslaget behöver stabila företag i mindre utsträckning betala för företag som har försatts i resolution jämfört med i dag.

Förslaget kan påverka konkurrensen mellan svenska och utländska företag i viss utsträckning, eftersom den svenska avgiftsmodellen innebär ett förhöjt och kontinuerligt avgiftsuttag till resolutionsreserven i förhållande till motsvarande avgiftsmodeller i Danmark och medlemsstaterna i den s.k. Bankunionen. Det innebär att svenska företag får högre kostnader i förhållande till jämförbara utländska företag. Samtidigt ger ökad finansiell stabilitet lägre finansieringskostnader.

Förslaget påverkar inte de administrativa kostnaderna för att uppfylla avgiftsskyldigheten i förhållande till i dag.

Konsekvenser för företagens kunder

Ett ökat avgiftsuttag till resolutionsreserven kan i viss utsträckning komma att övervältras på företagens kunder, inklusive konsumenter. Samtidigt är övervältringseffekterna mycket svåra att beräkna, sett mot bakgrund av att förhållandena mellan företagen varierar i stor utsträckning. Kunderna gynnas dock av att den finansiella stabiliteten förstärks.

Effekter för myndigheter och domstolar

Förslaget bedöms inte medföra några ökade kostnader för vare sig Riksgäldskontoret eller de allmänna förvaltningsdomstolarna. Eventuella merkostnader ska hanteras inom beslutade ramar.

Speciella informationsinsatser

Förslaget medför inget behov av speciella informationsinsatser.

Överensstämmelse med unionsrätten

Förslaget står i överensstämmelse med unionsrätten.

5 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

1 kap.

2 §

I paragrafen läggs ordet ”vissa” till framför ”rättshandlingar” i ”11 kap. – Hinder mot exekutiva åtgärder och rättshandlingar knutna till resolution”.

5 kap.

1 §

Den felaktiga hänvisningen till ”11 kap. 3–6 och 8 §§” ersätts med ”11 kap. 3–7 §§”. Dessutom tas kommatecknet mellan orden ”stycket” och ”gäller” bort.

12 kap.

1 §

I *första stycket 1* ersätts den felaktiga hänvisningen till ”14 kap. 2–5 §§” med ”14 kap. 2–4 §§”.

21 kap.

25 §

Den felaktiga hänvisningen till ”tillstånd för bank- och finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse” rättas till ”tillstånd för bank-, finansierings- eller värdepappersrörelse”.

30 §

I *första stycket 1* och *andra stycket 1* ersätts ”8” med ”åtta” och ersätts ”3” med ”tre”.

I *andra stycket 1* tas ordet ”totala”, som är överflödigt, bort.

23 kap.

7 §

I *andra stycket* ersätts den felaktiga hänvisningen till ”11 kap. 3–8 §§” med ”11 kap. 3–7 §§”.

8 §

I *första stycket* ersätts den felaktiga hänvisningen till ”7 kap. 11 §” med ”7 kap. 10 §”.

27 kap.

2 §

Ändringen i *andra stycket* är en följd av att riskavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

5 §

Ändringarna i *första stycket 3 och 4* samt *andra stycket* är en följd av att riskavgiften slopas. Punkterna i första stycket numreras om.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

I *tredje stycket* ersätts den felaktiga hänvisningen till ”11 kap. 3–6 och 8 §§” med ”11 kap. 3–7 §§”.

10 §

Ändringarna i *andra stycket* är en följd av att riskavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

13 §

Ändringen i *första stycket* innebär att storleken av de sammanlagda resolutionsavgifterna ökas.

Ändringen i *fjärde stycket* är en följd av att riskavgiften och målnivån för resolutionsavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

15 §

I *första och andra styckena* ersätts ”1” med ”en”.

22 §

Ändringarna i *första och andra styckena* är en följd av att riskavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

23 §

Ändringarna i *första stycket* är en följd av att riskavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

25 §

Ändringen i paragrafen är en följd av att riskavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

29 kap.

1 §

Ändringen i *punkten 8* är en följd av att riskavgiften slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

Ikraftträdandebestämmelse

Lagen träder i kraft den 1 januari 2018. Det innebär att de sammanlagda resolutionsavgifterna ska uppgå till 0,125 procent av det totala avgiftsunderlaget (i stället för 0,09 procent) fr.o.m. avgiftsåret 2018.

